

Informatieboekje Profielkeuze 2023 – 2024

HAVO

DE
JOHANWITT

MAKEN WE SAMEN
STAAT MIDDEN IN DE WERELD
BIEDT UITSTEKEND ONDERWIJS

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Tijdpad profielkeuze	4
Profielen	5
Na het behalen van je diploma: vervolgmogelijkheden	9
Vakken bovenbouw	18
Overzicht profielkeuze havo	28
Docent adviesformulier profiel- en vak keuze.....	30

Inleiding

Het maken van een keuze voor je profiel in de bovenbouw van de havo (klas 4 en 5) is belangrijk. Je voert over dit onderwerp gesprekken met je ouders, je mentor en docenten. Uiteindelijk moet je alle voor- en tegenargumenten op een rij zetten en een keuze maken, waarbij je interesses, capaciteiten en plannen voor een vervolgstudie belangrijke factoren zijn.

Een belangrijk aspect bij die keuze is, dat je moet weten wat de verschillende vakken in de bovenbouw inhouden, waar de verschillen liggen met de onderbouw, waar de meeste aandacht op gevestigd wordt. Over de nieuwe vakken krijg je voorlichtingslessen. Leerlingen halen een adviesformulier bij de docent. Vraag aan je docenten hoe hun vak eruitziet in de bovenbouw. Je krijgt van je docenten een advies.

In dit profielkeuzeboekje staat uit welke vakken de verschillende profielen zijn opgebouwd en welke keuzemogelijkheden er zijn. Ook kun je de regels lezen die wij op school hanteren wat betreft de profielkeuze.

Dit profielkeuzeboekje is voor jou een hulp bij het praten en denken over de keuzes die je gaat maken. Praat erover met elkaar, met je ouders, je mentor en je docenten.

Kiezen is een proces en hoef je niet alleen te doen.

Tijdpad profielkeuze

	Wanneer?	Wat?
1.	tot 22 december 2023	- Profielkeuzelessen aan de hand van het <i>Profielkiezer</i> werkboek en www.beroepskeuzedagboek.nl - Profielvoorlichting voor leerlingen door de decaan - Vragenronde door bovenbouwleerlingen m.b.t. profielkeuze.
2.	9 januari 2024	- Profielkeuzeavond voor de ouders - Informatieboekje profielkeuze mailen naar ouders
3.	10 januari 2024	<u>Project profielkeuze o.a.:</u> - Profielvoorlichting voor leerlingen - Profielenmarkt - Interviews bovenbouwleerlingen m.b.t. profielkeuzes
4.	tot 19 januari 2024	- Voorlopige profielkeuze wordt geïnventariseerd door mentor. - Profieladvies van vakdocenten wordt geïnventariseerd door mentor. - Voorlichting nieuwe vakken door vakdocenten.
5.	Tot 9 februari 2024	- Bespreking profielkeuzes mentor-teamleider-decaan - Advies van de vakdocenten aanvragen voor twijfelgevallen.
6.	Tot 15 februari 2024	Definitieve profielkeuze doorgeven via <i>Zermelo</i> tijdens de mentorles.
7.	15 februari 2024	Profielkeuze definitief laten ondertekenen tijdens oudermiddag.
8.	n.t.b.	Bespreking profielkeuze teamleiders en directie
9.	n.t.b.	Indien nodig gesprekken met ouders en vakdocenten.

Profielen

De opbouw

De profielen zijn opgebouwd uit 4 onderdelen: het gemeenschappelijk deel, het profieldeel, het profielkeuzevak en het vrije deel. Hieronder wordt een en ander uitgelegd. Informatie over de vakken vind je in dit boekje vanaf bladzijde 9.

Gemeenschappelijk Deel

Het gemeenschappelijke deel moet ervoor zorgen dat de leerlingen een veelzijdige ontwikkeling krijgen en is voor iedere leerling verplicht. Het gemeenschappelijk deel bestaat uit de volgende vakken:

- Nederlands (NE)
- Engels (EN)
- Lichamelijke Opvoeding (LO)
- Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV)
- Maatschappijleer (MA)
- Rekenen (RE)

Verder zijn er in het gemeenschappelijke deel naast de vakken nog een aantal onderwerpen/activiteiten verplicht zoals:

- Mentoraat
- Loopbaanoriëntatie en -begeleiding
- Profielwerkstuk

LOB

Loopbaan Oriëntatie Begeleiding zijn lessen die gericht zijn op het verzamelen van competenties die je nodig hebt om te oriënteren op een vervolgopleiding. Dit vak moet naar behoren worden afgesloten.

Profieldeel

Het profieldeel bestaat uit een combinatie van vakken die je moeten voorbereiden op een vervolgopleiding. Elk profiel vertegenwoordigt een of meerdere sectoren waarin de vervolgopleidingen en de beroepenwereld zijn ingedeeld. Er zijn 4 profielen:

- Cultuur en Maatschappij (C&M)
- Economie en Maatschappij (E&M)
- Natuur en Gezondheid (N&G)
- Natuur en Techniek (N&T)

Profielkeuzevak

Het profielkeuzevak is 1 vak dat je zelf kiest om je profiel compleet te maken. Je kunt kiezen uit een beperkt aantal vakken dat gerelateerd is aan het gekozen profiel. Door middel van een profielkeuzevak geef je nog meer richting aan je keuzemogelijkheden voor studie en beroep.

Vrije deel

Iedere leerling kiest 1 vak uit het vrije deel. Je kunt kiezen uit diverse vakken die wel of niet gerelateerd zijn aan je profiel. Hiermee kun je je vakkenpakket dus verbreden en/of waarborgen dat bij een aantal studierichtingen toelating mogelijk blijft.

In de volgende hoofdstukken vind je meer informatie over de vier profielen. Bij elk profiel vind je bijpassende thema's, beroepen en werkgevers. Verder vind je er meer informatie over de vakken en keuzemogelijkheden passend bij het profiel. Achter in dit boekje vind je vervolgens een keuzeformulier waarin je nogmaals de keuzemogelijkheden kunt zien.

Natuur en Techniek (NT)

Verplichte vakken binnen het NT-profiel

Wiskunde B, Natuurkunde, Scheikunde

Veel gemaakte HBO-keuzes na een Havo-NT diploma

Automotive

Chemie

Radiologie

Civiele Techniek

Informatica

Electrotechniek

Natuur en Gezondheid (NG)

Verplichte vakken binnen het NG-profiel

Wiskunde A of B, Scheikunde, Biologie

Veel gemaakte HBO-keuzes na een Havo-NG diploma

Verloskunde

Biologie en Laboratorium

Optometrie

Mondzorgkunde

Food Technology

Fysiotherapie, Ergotherapie

NB: Er zijn ongeveer 140 studies die je op het HBO kan doen, dit zijn enkele voorbeelden.

Economie en Maatschappij (EM)

Verplichte vakken binnen het EM-profiel

Wiskunde A of B, Economie, Geschiedenis

Veel gemaakte HBO-keuzes na een Havo-EM diploma

Finance en Control

WINST- en VERLIESREKENING		
Inkoopwaarde omzet	132.000	Omzet 1.000.000
Afschrijvingskosten	13.200	
Salaris	504.000	
Overige	123.000	
Rente	2.500	
Winstsaldo	225.300	
	1.000.000	1.000.000

Accountancy

Commerciële Economie

Retail Management

Economie en Logistiek

Business Studies

Cultuur en Maatschappij (CM)

Verplichte vakken binnen het CM-profiel

Een extra taal, Geschiedenis,

Één Maatschappijvak (AK, EC of MAW), één Cultuurvak (Filosofie, Extra taal, Kunst)

Veel gemaakte HBO-keuzes na een Havo-CM diploma

Onderwijs

Media, kunst, reclame

Verpleegkunde

Social Work

HBO Rechten

Human Resource
Management

NB: Er zijn ongeveer 140 studies die je op het HBO kan doen, dit zijn enkele voorbeelden.

Na het behalen van je diploma: vervolgmogelijkheden

Na het behalen van je diploma zijn er verschillende doorstroommogelijkheden. Voor veel studierichtingen geldt toelating op voorwaarde van het juiste profiel, maar soms ook zelfs van het juiste keuzevak. Het maken van een juiste profielkeuze en bepaling van het keuzevak is dus van groot belang.

HET HOGER ONDERWIJS

Er zijn in Nederland twee soorten hoger onderwijs: het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo), dat gegeven wordt aan universiteiten.

Het onderwijs aan de universiteiten is wetenschappelijk van aard. Dat wil zeggen dat er diep over de dingen wordt nagedacht, men probeert alle achtergronden te begrijpen. De studie is voor een belangrijk deel theoretisch en leidt in het algemeen niet op voor een bepaald beroep.

Het hbo is sterk gericht op een bepaalde beroepspraktijk en kent veel stages. Voor zover het hbo theoretisch is, gaat het meer om het toepassen van de theorie in de praktijk. De cursusduur is bij het wo en het hbo in principe gelijk: 4 jaar. Voor een aantal natuurwetenschappelijke, technische en agrarische universitaire studies geldt een cursusduur van 5 jaar. Je mag over je opleiding 10 jaar doen, maar studiefinanciering geldt slechts voor de duur van de cursus.

Voor meer informatie over studies op het hbo kun je op de website kijken van bijvoorbeeld de [Haagse hogeschool](#).

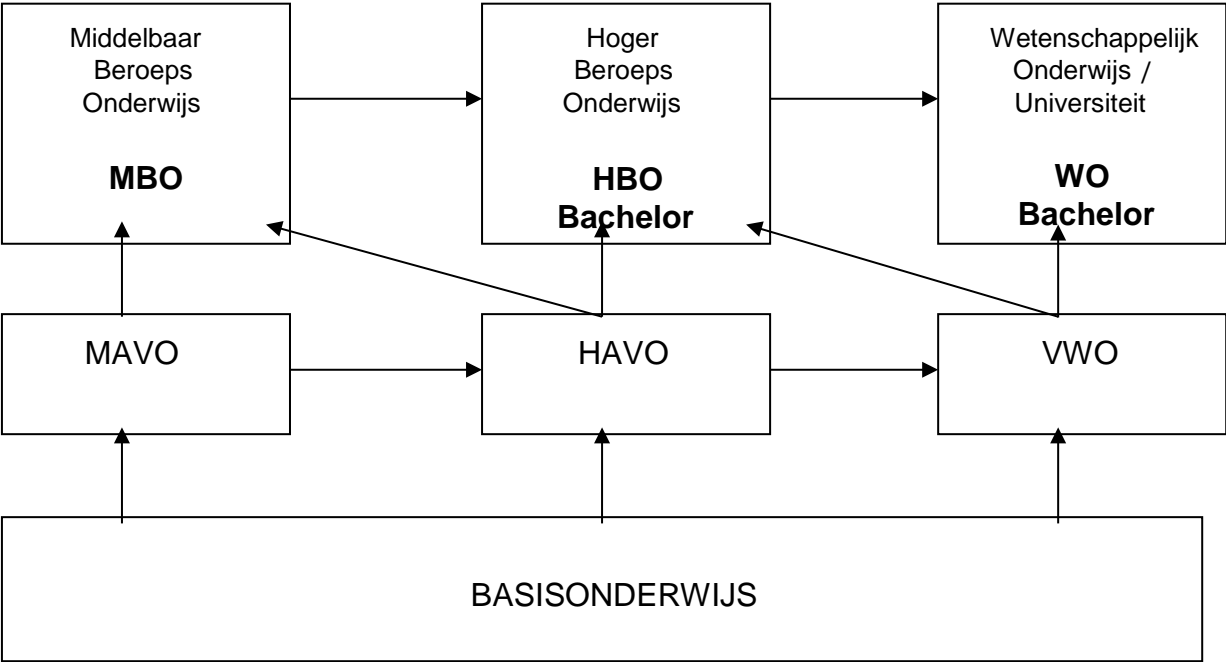
Vwo

Sommige leerlingen op het havo denken erover om door te stromen naar het vwo. Het vwo bereidt voor op opleidingen in het wetenschappelijk onderwijs.

Mbo

Ook is het mogelijk om door te stromen naar het middelbaar beroepsonderwijs.

Schematische weergave vervolgmogelijkheden

Vervolgopleidingen HBO met de vereiste profielen

Bachelor instroom met havodiploma

Verklaring van de in deze bijlage gebruikte symbolen:

*: dit profiel geeft toegang tot de betreffende opleiding

#: dit profiel geeft geen toegang tot de betreffende opleiding

Economie

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Accountancy	*	econ of m&o of be	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Bedrijfskunde	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	econ of maw of m&o of be
B Business Innovation	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	econ of m&o of be
B Business IT & Management	*	*	*	*
B Business Studies	*	*	*	*
B Bestuurskunde/Overheidsmanagement	*	*	*	*
B Commerciële Economie	*	*	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Communicatie	*	*	*	wisA of wisB
B Creative Business	*	*	*	*
B European Studies	*	*	*	*
B Facility Management	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Finance & Control	*	econ of m&o of be	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Finance, Tax and Advice	*	econ of m&o of be	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Food and Business	*	*	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Hotel Management ¹	2 ^o mvt	2 ^o mvt	2 ^o mvt	econ of m&o of be
B Human Resource Management	*	*	*	*
B Integrale Veiligheidskunde	*	*	*	*
B International Business	*	*	*	econ of m&o of be of wisA of wisB
B Journalistiek	*	*	*	*
B Kunst en Economie	*	*	*	*
B Leisure & Events Management	*	*	*	econ of m&o of be

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 dan wel artikel 7.26a van de wet. ³ Frans of Duits verplicht indien deze taal wordt gekozen.

B Logistics Management	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Ondernemerschap & Retail Management	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	econ of m&o of be
B Oriëntaalse Talen en Communicatie	*	*	*	*
B Tourism Management	*	*	*	econ of m&o of be
B Trend Research & Concept Creation in Lifestyle	*	*	*	*
B Vastgoed en Makelaardij	*	*	*	(econ of m&o of be) + (wisA of wisB)
B Vertaalacademie ³	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*

Gedrag en maatschappij

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Pedagogiek	*	*	*	*
B Pedagogisch Management Kinderopvang	*	*	*	*
B Sociaal Werk	*	*	*	*
B Social Work	*	*	*	*
B Sportkunde ¹	*	*	*	*
B Theologie	*	*	*	*
B Toegepaste Psychologie	*	*	*	wisA of wisB
B Vaktherapie ¹	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 dan wel artikel 7.26a van de wet.

Gezondheidszorg

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Farmakunde	*	*	*	*
B Huidtherapie	*	*	*	*
B Kunstzinnige Therapie	*	*	*	*
B Management in de Zorg ²	*	*	*	*
B Medische Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken	*	*	*	wisA of wisB
B Medische Hulpverlening	*	*	*	*

² Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 dan wel artikel 7.26a van de wet.

B Mondzorgkunde	*	*	*	*
B Oefentherapie Cesar	*	*	*	*
B Opleiding tot Oefentherapeut-Mensendieck	*	*	*	*
B Opleiding tot Fysiotherapeut	*	*	*	*
B Opleiding tot Verpleegkundige	*	*	*	*
B Opleiding Podotherapie	*	*	*	*
B Opleiding voor Ergotherapie	*	*	*	*
B Opleiding voor Logopedie	*	*	*	*
B Optometrie	*	*	*	wisA of wisB
B Orthoptie	*	*	*	wisA of wisB
B Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie ¹	*	*	*	*
B Toegepaste Gerontologie	*	*	*	*
B Verloskunde ¹	biol	*	biol + schk	biol + schk + (wisA of wisB)
B Voeding en Diëtetiek	*	*	*	*

Landbouw en natuurlijke omgeving

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Bedrijfskunde en Agribusiness	*	*	*	wisA of wisB
B Biotechnologie	*	*	#	#
B Bos- en Natuurbeheer	*	*	*	wisA of wisB
B Dier- en Veehouderij	*	*	schk	#
B Diermanagement	*	*	biol	#
B Educatie en Kennismanagement Groene Sector ²	*	*	*	*
B Food Innovation	*	*	*	*
B Food Commerce & Technology	*	*	wisA of wisB	wisA of wisB
B Geo Media & Design	*	*	*	wisA of wisB
B International Business	*	*	*	econ of m&o of be of wisA of wisB
B International Development Management	*	*	*	wisA of wisB + econ
B International Food & Agribusiness	*	*	*	wisA of wisB
B Kust en Zee Management	*	*	*	wisA
B Land- en Watermanagement	*	*	schk	#
B Landscape and Environment Management	*	*	*	econ of wisA of wisB

B Management van de Leefomgeving	*	*	*	wisA of wisB
B Milieukunde	*	*	schk	#
B Toegepaste Biologie	*	*	schk	#
B Tuinbouw & Agribusiness	*	*	*	wisA of wisB
B Tuinbouw en Akkerbouw	*	*	schk	#
B Tuin- en Landschapsinrichting	*	*	*	wisA of wisB
B Voedingsmiddelentechnologie	*	*	wisA+schk	#

² Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs en/of beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van de tweede graad.

Onderwijs

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Aardrijkskunde ²	*	*	*	*
B Algemene Economie ²	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	econ
B Bedrijfseconomie ²	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	econ
B Biologie ²	*	*	biol of nlt	biol of nlt
B Consumptieve Techniek I en II ²	*	*	*	*
B Docent Beeldende Kunst en Vormgeving ¹	*	*	*	*
B Docent Dans ¹	*	*	*	*
B Docent en kennismanager Dienstverlening en Producten	*	*	*	*
B Docent Muziek ¹	*	*	*	*
B Docent Theater ¹	*	*	*	*
B Duits ²	dutl	dutl	dutl	dutl
B Economie ²	econ of m&o of be	econ of m&o of be	*	econ
B Engels ²	*	*	*	*
B Frans ²	fatl	fatl	fatl	fatl
B Fries ²	*	*	*	*
B Geschiedenis ²	*	*	*	*
B Gezondheidszorg en Welzijn ²	*	*	*	*
B Godsdienst ²	*	*	*	*
B International Teacher Education for Primary Schools (ITEps)	*	*	*	*

B International Teacher Education for Secondary Schools	*	*	*	*
B Islamgodsdienst ²	*	*	*	*
B Opleiding tot Leraar van de eerste graad in Lichamelijke Opvoeding	*	*	*	*
B Learning and Development in Organisations	*	*	*	*
B Maatschappijleer ²	*	*	*	*
B Mens en Technologie ²	*	*	*	wisA of wisB
B Natuurkunde ²	*	nat of nlt	#	#
B Nederlands ²	*	*	*	*
B Omgangskunde ²	*	*	*	*
B Opleiding tot leraar Basisonderwijs	*	*	*	*
B Opleiding tot Leraar Nederlandse Gebarentaal (NGT) / Bacheloropleiding tot Tolk NGT ²	*	*	*	*
B Pedagogiek ²	*	*	*	*
B Scheikunde ²	*	*	#	#
B Spaans ²	*	*	*	*
B Techniek ²	*	*	#	#
B Technisch Beroepsonderwijs	*	*	*	wisA of wisB
B Wiskunde ²	*	wisB	wisB	wisB

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex art 7.26 dan wel artikel 7.26a van de wet. ² Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs en/of beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van de tweede graad.

Recht

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B HBO Rechten	*	*	*	*
B Sociaal Juridische Dienstverlening	*	*	*	*

Taal en cultuur

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Autonome Beeldende Kunst ¹	*	*	*	*
B Beeldende Kunst en Vormgeving ¹	*	*	*	*
B Circus and Performance Art ¹	*	*	*	*
B Circus Arts ¹	*	*	*	*

B Cultureel Erfgoed	*	*	*	*
B Dans ¹	*	*	*	*
B Film en Televisie ¹	*	*	*	*
B Interdisciplinary Arts ¹	*	*	*	*
B Muziek ¹	*	*	*	*
B Muziektherapie ¹	*	*	*	*
B Popular Culture ¹	*	*	*	*
B Theater ¹	*	*	*	*
B Vertaalacademie	2 ^e mvt	2 ^e mvt	2 ^e mvt	*
B Vormgeving ¹	*	*	*	*

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 dan wel artikel 7.26a van de wet.

Techniek

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Applied Science	*	*	#	#
B Archeologie	*	*	*	*
B Automotive	*	nat of nlt	#	#
B Aviation	*	*	*	#
B Bio-informatica	*	*	*	wisA of wisB of nat
B Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek	*	*	#	#
B Biotechnologie	*	*	#	#
B Bouwkunde	*	*	*	#
B Built Environment	*	*	*	#
B Chemie	*	*	#	#
B Chemische Technologie	*	*	#	#
B Civiele Techniek	*	nat of nlt	#	#
B Communication and Multimedia Design	*	*	*	wisA of wisB
B Creative Media and Game Technologies ¹	*	*	*	wisA of wisB
B Elektrotechniek	*	nat of nlt	#	#
B Engineering	*	*	*	#
B Fashion & Textile Technologies	*	*	*	wisA a of wisB
B Forensisch Onderzoek	*	nat of nlt	#	#
B HBO-ICT	*	*	*	*

B Industrieel Product Ontwerpen	*	nat of nlt	nat	#
B Informatica	*	*	*	*
B Logistics Engineering	*	*	*	#
B Luchtvaarttechnologie	*	nat of nlt	#	#
B Maritiem Officier ¹	*	nat of nlt	wisB en nat	wisB en nat
B Maritieme Techniek	*	nat of nlt	#	#
B Mechatronica	*	nat of nlt	#	#
B Mens en Techniek	*	*	*	#
B Milieukunde	*	*	schk	#
B Ocean Technology	*	nat of nlt	#	#
B Ruimtelijke Ontwikkeling	*	*	*	*
B Technische Bedrijfskunde	*	*	*	WisA of wisB
B Technische Informatica	*	*	wisB	wisB
B Technische Natuurkunde	*	nat of nlt	#	#
B Toegepaste Wiskunde	*	*	wisB	wisB
B Watermanagement	*	*	*	#
B Werktuigbouwkunde	*	nat of nlt	#	#

¹ Voor deze opleiding gelden aanvullende eisen ex artikel 7.26 dan wel artikel 7.26a van de wet.

Sectoroverstijgend

Opleidingen	NT	NG	EM	CM
B Global Project and Change Management	*	*	*	wisA of wisB

Vakken bovenbouw

Op de hiernavolgende bladzijdes vind je de omschrijvingen van de schoolvakken in de bovenbouw van de havo, in willekeurige volgorde. Deze omschrijvingen zijn in dit boekje opgenomen, zodat je meer informatie hebt op grond waarvan je wellicht een nog meer weloverwogen vakkenkeuze kunt maken.

NEDERLANDS

Ben je ook zo nieuwsgierig/nieuwsgierig/nieuwsschierich?

Je weet dat je op school zit om je kennis te vergroten, allerlei vaardigheden onder de knie te krijgen, nieuwe ideeën op te doen en natuurlijk ook voor de sociale contacten. Kortom, je zit op school om je te ontwikkelen.

Het vak Nederlands geeft je de kans jezelf te ontwikkelen tot een goede lezer, schrijver, spreker en luisteraar. Natuurlijk was je dat al tot op een bepaald niveau. Mogelijk blink je in een van de opzichten zelfs wel uit! Maar waarschijnlijk beheers je nog niet alles op het gewenste eindexamenniveau.

In de lessen van het vak Nederlands leer je de taal productief en receptief te gebruiken in verschillende situaties. Productief wil zeggen als spreker en schrijver. Receptief wil zeggen als lezer en luisteraar. Veel aandacht wordt besteed aan algemene studievaardigheden die je ook bij andere vakken en bij een vervolgopleiding nodig hebt: informatie verzamelen en verwerken, schrijven voor publiek, het lezen van studieteksten en andere zakelijke teksten, het opzetten van werkplannen en stappenplannen, samenvatten. Ook maak je kennis met de Nederlandse literatuur en literatuurgeschiedenis.

Nederlands is een van de verplichte vakken op school. Dat is eigenlijk wel logisch. Je hebt een goede beheersing van de Nederlandse taal nodig om te kunnen functioneren in de maatschappij en om je andere vakken te leren.

In de bovenbouw bestaat het vak Nederlands uit de volgende onderdelen.

1. Leesvaardigheid: Dit is een vervolg op wat je in de onderbouw geleerd hebt, naast gewoon tekst verklaren ga je analyseren, beoordelen en samenvatten. Ook is er aandacht voor het uitbreiden van je woordenschat. Deze onderdelen worden gebruikt in het schoolexamen en getoetst op het centraal examen.
2. Mondelinge taalvaardigheid: Spreken en luisteren zijn belangrijke vaardigheden. In de vierde en vijfde klas oefenen we dit in verschillende vormen van debat. In de vijfde klas havo presenteer je je profielwerkstuk aan een publiek. Het spreken in het openbaar (en het je voorbereiden hierop) wordt dus door alle jaren heen geoefend. Dit zijn steeds onderdelen van het schoolexamen.
3. Schrijfvaardigheid: Een goede tekst schrijven in een keer lukt niemand. Daarom ga je in deze jaren oefenen met het schrijven, becommentariëren en verbeteren van teksten. Al deze producten verzamel je in een schrijfdossier. Daarnaast wordt er aandacht besteed aan spelling en formuleren. Het schoolexamen wordt afgesloten met een schrijfpdracht op basis van bronnen.
4. Argumentatieve vaardigheden: Zowel bij schrijfvaardigheid, leesvaardigheid als bij de mondelinge taalvaardigheid is het van groot belang dat je standpunten kunt herkennen en de argumenten die daarbij gebruikt worden. Hoe redeneert iemand en klopt die redenering?

5. Letterkunde: Je gaat verhalen, romans en gedichten lezen van Nederlandse auteurs uit het heden en verleden. Door veel te lezen, ontdek je waar jouw persoonlijke voorkeur ligt. Ook de geschiedenis van de literatuur komt aan bod.

Voor het vak Nederlands moet je veel doen! Het is daarvoor belangrijk dat je je werk goed kunt plannen, dat je kritisch naar je eigen werk kunt kijken en dat je nadenkt over de wijze waarop je iets doet en leert.

ENGELS

Engels is een verplicht vak in de bovenbouw.

In de onderbouw ga je in 4 havo verder met Stepping Stones voor de bovenbouw. Dit is een tweede fase methode, waarin alle vaardigheden te weten spreek-, luister-, lees- en schrijfvaardigheid aan bod komen. Je hebt er een apart grammatica katern bij als naslagwerk, dat je zelfstandig kunt raadplegen.

Regelmatig zul je in de klas cito lees- en luistertoetsen maken. Je leert hoe je opstellen, persoonlijke en zakelijke brieven moet schrijven en oefent je spreekvaardigheid op allerlei manieren, in groepjes of d.m.v. een presentatie, die je houdt over een bepaald onderwerp.

In de bovenbouw wordt ook aandacht besteed aan de Engelstalige literatuur. Zo lezen we o.a. elk jaar een aantal boeken, toneelstukken of doen we een literatuurproject.

Het is erg belangrijk om je te realiseren, dat je in de bovenbouw zelfstandig moet kunnen werken. De docent is er om jou en je werk te begeleiden maar hij/zij neemt het zeker niet van je over! Uitstellen, afspraken vergeten, je niet goed inzetten tijdens de les etc. zijn woorden, die niet thuishoren in de tweede fase. De verantwoordelijkheid voor je eigen leerproces ligt bij jezelf. Als je moeite hebt met de stof, kun je natuurlijk altijd aan de docent vragen om extra oefenmateriaal of extra uitleg.

FRANS

Frans is een wereldtaal die door 247 miljoen mensen gesproken wordt. Op alle continenten spreekt men Frans. Dit betekent dat als jij Frans spreekt jij met 1 van de 25 mensen op de hele wereld spreken kan. Samen met Engels is Frans de enige taal die wereldwijd gesproken wordt. Als je het Frans beheerst, heb je een streepje voor als je solliciteert bij grote internationale bedrijven.

Voor veel studies is Frans geen vereiste, maar het is wel handig als je meerder talen begrijpt.

Heb je een talenknobbel? Dan is Frans leren ook handig om andere Romaanse talen te leren zoals Spaans, Italiaans of Portugees. Tot slot is het natuurlijk veel leuker om een croissant te bestellen met de juiste uitspraak en Franse liedjes en films te begrijpen.

Alle vaardigheden worden aangeboden als je het vak Frans kiest.

Dat wil zeggen:

- Gespreksvaardigheid/Spreekvaardigheid
- Kijk- en Luistervaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Leesvaardigheid

Ik kies Frans! Omdat in veel landen Frans wordt gesproken, dus ik kan met mijn kennis overal naartoe. Maar ook omdat veel bedrijven een Franstalige afdeling hebben.

Universiteiten net over de grens (in België) bieden ook studies aan die (gedeeltelijk) in het Frans zijn. Denk bijvoorbeeld aan geneeskunde of tandheelkunde

DUI TS

Duits is de meest voorkomende taal in Europa. Duits is niet alleen handig op vakantie, maar de kans is groot dat je ook in je werk met de Duitse taal in aanraking komt. Nederlanders drijven veel handel met Duitsland. Daar verdienen we in Nederland een groot deel van onze boterham mee. De Duitse economie is in volle bloei. Grote bedrijven als Volkswagen, Mercedes en Bosch komen bijvoorbeeld uit Duitsland. Als je voor het bedrijfsleven kiest is het zeker handig om bekend te zijn met de Duitse taal. Ook in jouw vervolgstudie kan het beheersen van de Duitse taal een voorsprong zijn.

Alle vaardigheden worden aangeboden als je het vak Duits kiest.

Dat wil zeggen:

- Gespreksvaardigheid/Spreekvaardigheid
- Kijk- en Luistervaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Leesvaardigheid

Daarom Duits! Nederland en Duitsland zijn belangrijke handelspartners van elkaar. Werken in een Duitse, Oostenrijkse of Zwitserse vestiging van een Nederlands bedrijf kan een goede manier zijn om je carrièrekansen te vergroten. Voor wie niet bang is om over de grenzen te kijken liggen er heel veel kansen!

SPAANS

Naast Frans en Duits heb je ook de mogelijkheid om Spaans te kiezen. Spaans is de op één na meest gesproken taal in de wereld. Op vakantie in Spanje of Zuid- / Midden-Amerika je wilt graag praten met de mensen die daar wonen? Spaanse liedjes, series en films begrijpen? Allemaal redenen om Spaans te leren! Spaans lijkt in het begin moeilijk omdat het weinig op het Nederlands lijkt, maar toch zijn er ook veel woorden die op het Frans of het Engels lijken. Hierdoor wordt het een stapje makkelijker! Het leren van een moderne vreemde taal is voor veel studies geen vereiste, maar geeft jou wel een streepje voor.

Heerlijk op vakantie in Spanje een hapje en een drankje bestellen? Dat kan jij straks perfect als jij kiest voor Spaans!

Alle vaardigheden worden aangeboden als je het vak Spaans kiest.

Dat wil zeggen:

Gespreksvaardigheid/Spreekvaardigheid

- Kijk- en Luistervaardigheid
- Schrijfvaardigheid
- Leesvaardigheid

Zeg dus ¡Si! tegen Spaans, want meer als 21 landen hebben Spaans als officiële taal. Dat betekent voor jou elke vakantie **een ander land!**

Andere Moderne vreemde talen

In de bovenbouw kun je een andere moderne vreemde taal kiezen zoals Spaans. Spaans is de op één na meest gesproken taal in de wereld. Daarnaast zijn er de talen: Turks, Arabisch, Russisch, Italiaans en Chinees.

In de lessen komen alle vier de vaardigheden aan bod: schrijven, lezen, luisteren en spreken. Deze vaardigheden worden d.m.v. een boek, tijdschriften, film, internet en portfolio opdrachten geoefend en eigen gemaakt, en daarna volgt toetsing in schoolexamens.

WISKUNDE

Bij alle wiskundevakken leer je probleemsituaties in wiskundige termen analyseren en oplossen. Het ligt uitdrukkelijk in de bedoeling om daar in de nieuwe wiskundeprogramma's meer aandacht aan te besteden. Daarbij spelen o.a. een rol het modelleren (bijv. een formule maken bij een situatie), het werken met en begrijpen van formules en logisch redeneren. Ook het functioneel gebruiken van ICT (bijv. computerprogramma's) is van belang.

Wiskunde A

Bij wiskunde A gaat het om onderwerpen die je later misschien weer nodig hebt bij een vervolgopleiding. Bij studies zoals psychologie en pedagogiek krijg je veel te maken met statistiek. In wiskunde A zit daarom een flink stuk statistiek en kansrekening. Ook moet je met functies en grafieken kunnen werken. Bij economische studies is wiskunde ook belangrijk. Bij die studie krijg je ook differentiëren. Je moet dan kunnen bepalen hoe steil een grafiek loopt. Het onderdeel meetkunde zit niet in wiskunde A.

Wiskunde B

Functies, grafieken en vergelijkingen: Bij wiskunde B hebben heel veel onderwerpen te maken met functies, grafieken en vergelijkingen. Naast de bij wiskunde A genoemde onderwerpen komen o.a. goniometrische en logaritmische functies aan de orde; ook leer je met behulp van differentiëren berekenen hoe snel een functie toe- of afneemt. In het algemeen zijn het rekenen met formules (bijv. een formule omzetten in een andere, door haakjes wegwerken, ontbinden, vereenvoudigen etc.) en het stapsgewijs oplossen van vergelijkingen belangrijke onderdelen van wiskunde B. Meetkundige berekeningen in het platte vlak: je leert afstanden en hoeken berekenen met behulp van de stelling van Pythagoras, de sinus- en de cosinusregel. Ook veel aandacht voor snijpunten van lijnen en cirkels, en niet te vergeten raaklijnen aan cirkels.

Wiskunde C

Algebra en tellen: Rekenen met getallen en met variabelen. Daarnaast ook met behulp van o.a. schema's handig nagaan hoeveel mogelijkheden er zijn.

Verbanden: Aan de orde komen o.a. machtsfuncties, exponentiële en logaritmische verbanden. Er wordt veel aandacht besteed aan toepassingen in de praktijk. Je leert functievoorschriften op te stellen en te bewerken, vergelijkingen en ongelijkheden op te lossen en de uitkomsten te interpreteren.

Veranderingen: Aandacht voor rijen, zoals 2,5,8,... of 20,10,5,... .

Ook aandacht voor de vraag hoe je kunt zien hoe snel een functie toe- of afneemt, maar geen differentiëren.

Wiskunde D

Wiskunde D kan alleen gekozen worden naast wiskunde B. Het is een verdieping en een verbreding van dat vak. Wiskunde D bestaat op de havo uit vier onderwerpen: Statistiek en kansrekening, Ruimtemeetkunde, Wiskunde in de technologie en een Keuzeonderwerp. Wiskunde D wordt afgerond met een schoolexamen. Er is geen centraal examen.

NATUURKUNDE

Natuurkunde gaat om het begrijpen van de wereld om ons heen. In de tweede en derde klas ben je zo in aanraking gekomen met onderwerpen zoals kracht & beweging, licht en elektriciteit.

Natuurkunde in de bovenbouw gaat verder in op diezelfde onderwerpen en meer. Je zal dieper ingaan op de stof en meer gaan werken met formules en berekeningen. Je zal ook aan de slag gaan met practica, onderzoeken & modelleren. Een beetje gevoel met wiskunde is daarbij erg handig. Daarnaast helpt het als je geïnteresseerd bent in techniek en graag wil weten hoe de wereld in elkaar zit!

Natuurkunde is een vereiste voor veel opleidingen in de Techniek, exacte wetenschap en de zorg. De vaardigheden die je opdoet, zoals onderzoeken, zijn sowieso erg nuttig voor veel vervolgopleidingen. Kortom: wil je iets in bijvoorbeeld de Techniek of Zorg, óf ben je gewoon benieuwd hoe de wereld nou écht in elkaar zit? Dan is natuurkunde iets voor jou!

SCHEIKUNDE

De batterij in je mobiele telefoon en waarom je deze elke keer weer kan opladen. Het roesten van je fiets in de regen. Een coldpack als je een blessure oploopt. Kleding van katoen of polyester. De geur van vers fruit. De kleur van siervuurwerk. Allemaal dingen waar je in het dagelijks leven mee in contact komt. Bij scheikunde krijg je de kennis om al deze dingen met behulp van de atomen en moleculen uit te leggen.

Bij scheikunde leer je over waar de wereld uit bestaat en hoe je hier gebruik van kan maken om de wereld om je heen uit te kunnen leggen. Waar mogelijk gaat het opdoen van deze kennis in de vorm van een practicum of demonstraties van je docent. Alle kennis die je opdoet, verwerk je vervolgens door er over na te denken, er opgaven over te maken en verbanden te leggen tussen de nieuwe kennis die je opdoet en de oude kennis die je al hebt. Zo leer je complexe scheikundige problemen op te lossen en kom er achter dat bij scheikunde (bijna) alles met elkaar te maken heeft.

Je kunt met scheikunde opleidingen gaan doen in de chemie, maar ook gezondheidszorg, farmacie, biologie en de voedingsindustrie. Als je dus geïnteresseerd bent in een baan in bijvoorbeeld de chemische industrie, de voedingsindustrie of als je apotheker of arts wil worden dan is scheikunde voor jou.

BIOLOGIE

Net als bij de andere natuurwetenschappen, nemen in de biologieprogramma's praktische vaardigheden een belangrijke plaats in. Het gaat dan niet alleen om onderzoek uitvoeren (waarnemingen, experimenten, metingen) en rapportage (presentatie, verslag), maar ook om het hanteren van uiteenlopende vormen van informatie, het verdedigen van eigen standpunten of het werken met grafieken, tabellen, schema's en tekeningen. Je houdt je eveneens bezig met de rol van biologie in het dagelijks leven, de maatschappelijke en economische effecten, evenals de mogelijkheden in de beroepsfeer.

NATUUR, LEVEN EN TECHNOLOGIE (NLT)

De hoofdlijn van het vak NLT is het gegeven dat wetenschap en technologie nieuwe mogelijkheden bieden om de kwaliteit van het leven te verbeteren, bijvoorbeeld op het gebied van energie, wonen, transport, veiligheid, voedsel, duurzaamheid, gezondheid, milieu, voortplanting, communicatie, informatie, navigatie en automatisering.

INFORMATICA

Het vak informatica kun je in het vrije deel bij elk profiel kiezen. Door dit vak te kiezen krijg je een beter beeld van het grote belang van de computer en de zaken die daar betrekking op hebben.

Denk bijvoorbeeld aan:

- Het automatiseren van een bedrijfsproces (bijvoorbeeld robotarmen die ingezet worden in de auto-industrie, maar ook automatische betalingen),
- Het internet,
- programmatuur (zoals games, je gaat proberen ook een eigen game te programmeren),
- data-communicatie (ook wel netwerk genoemd),
- Het aansturen van hardware met behulp van sensoren,
- het ontwerpen en bouwen van een database,
- data herstructureren om tot bruikbare informatie te komen - het ontwerpen en bouwen een website
- het maken van een app voor op de telefoon.
- Hacken zodat de systemen beter beveiligd kunnen worden
- kunstmatige intelligentie, bijvoorbeeld face recognition
- Moduleren

De programmeertalen die gebruikt kunnen worden tijdens de lessen zijn: Javascript, Java, Python, C++, C#, php

In de meeste opleidingen binnen het HBO en WO zul je niet ontkomen aan het gebruik van informatica. Die kennis kun je gebruiken bij je studie, nu en in een vervolgopleiding en waarschijnlijk ook in je latere beroep.

GESCHIEDENIS

Wanneer je kijkt naar de hedendaagse wereld kan alleen maar met kennis van het verleden. Het conflict in Syrië, de presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten en de Brexit zijn complexe gebeurtenissen en zonder de nodige informatie nauwelijks te begrijpen. Gelukkig kan het vak Geschiedenis verandering daarin brengen! Door naar de geschiedenis te kijken zal je zien dat sommige zaken ineens heel logisch zijn. De wereld beter begrijpen begint dus bij geschiedenis.

AARDRIJKSKUNDE

Aardrijkskunde is hét vak dat je dagelijks terugziet in de wereld om je heen. Er gaat namelijk geen dag voorbij of er zijn wel berichten te zien op televisie of te lezen in de krant die te maken hebben met het vak aardrijkskunde! Of wat te denken van de gebieden waar je op vakantie bent geweest of gaat: er is allemaal aardrijkskunde te vinden. Met het vak aardrijkskunde leer je wat over die wereld om je heen. Aardrijkskunde is voor zowel leerlingen in de maatschappijprofielen als leerlingen in de natuurprofielen een aanrader.

ECONOMIE

“En dan volgt nu het economisch nieuws”, zegt de man van het Journaal. En vervolgens hoor je een opsomming van cijfers over de AEX-index en de Dow-Jones.

Is dat nu ‘economie’? Nee, intussen weet je beter. Veel alledaags nieuws heeft te maken met economie. Als de krant kopt dat het onderwijs meer geld gaat krijgen, of dat Ajax een nieuwe spits koopt, of dat er meer aandacht komt voor het milieu en de natuur, dan heeft dat alles met economie te maken. En wat dacht je van reclame in de Fancy, CosmoGirl, MTV etc., die in jou een volwaardig en graag geziene consument zien? Economie is een veel gevraagd vak bij vervolgopleidingen op het HBO. Zelfs als je niet in de economische richtingen verder gaat!

Het vak economie is geen eenvoudig vak, maar we moeten het ook weer niet overdrijven. Je gaat veel gebruik maken van je leesvaardigheid en van je vaardigheden bij wiskunde. De verhoudingstabellen en rekenen met percentages komen erg vaak voor en krantenartikelen vormen een goede bron voor gebeurtenissen die met de economie te maken hebben.

BEDRIJFSECONOMIE

Het populaire keuzevak Bedrijfseconomie heet voluit 'Bedrijfseconomie, ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid'. Bedrijfseconomie kun je zien als het broertje van het vak economie. Bij bedrijfseconomie benader je de wereld vanuit het perspectief van organisaties en personen. Bedrijfseconomie is prima te kiezen wanneer je economie niet in je pakket hebt.

Bij dit keuzevak ga je inzicht verkrijgen in het bestaansrecht en functioneren van organisaties gericht op het produceren en leveren van producten of diensten. Daarnaast ontwikkel je een financieel bewustzijn dat je in je privéleven en later in je professionele leven van pas kan komen.

MAATSCHAPPIJLEER

De meeste mensen hebben meningen over van alles en nog wat. Lang niet alle meningen kunnen onderbouwd worden met goede argumenten. Soms monden die meningen uit in duidelijke 'oordelen'. "Politici zijn zakkenvullers!", "Ze moesten de doodstraf maar weer invoeren, dan zou er veel minder criminaliteit zijn!", "Vroeger was alles beter!" enz. Men weet precies wat anderen fout doen en hoe de problemen aangepakt zouden moeten worden. Met dit soort meningen schieten we natuurlijk niets op. Discussie over maatschappelijke problemen is pas nuttig, wanneer iedereen weet waarover hij of zij praat. Het vak maatschappijleer wil je helpen meer grip op de samenleving te krijgen door je te leren hoe en waar je de nodige informatie kunt vinden om jezelf een goed gefundeerde mening te kunnen vormen en goede keuzes te kunnen maken

MAATSCHAPPIJWETENSCHAPPEN

Waarom doen mensen wat ze doen? Hoe komt het dat er als iets in de mode is, ineens iedereen hetzelfde aan lijkt te hebben? Waarom is het zo ontzettend moeilijk om je smartphone weg te leggen? Tijdens maatschappijwetenschappen leren we het gedrag van mensen uit te leggen, te verklaren. Dit doen we aan de hand van concepten die veel worden gebruikt binnen de sociale wetenschappen, zoals cultuur, macht, sociale ongelijkheid en socialisatie. Het interessante is dat deze sociale vraagstukken niet alleen in 'het klein' zijn waar te nemen, maar ook 'in het groot', op maatschappelijk niveau. Bijvoorbeeld: hoe komt het dat jongeren eenzaam zijn dan ooit in deze tijd, terwijl ze veel online contact hebben met anderen? Afsluitend gaan we zelf oefenen met het doen van een kleinschalig sociaalwetenschappelijk onderzoek, zodat je zelf kunt uitleggen waarom mensen doen wat ze doen.

FILOSOFIE

Als ik beslis om iets slechts te doen, wie neemt dan eigenlijk die beslissing? Doe ik dat of doen mijn hersenen dat? En als mijn hersenen dat doen, kan ik dan nog wel schuldig zijn? Kan je eigenlijk ooit iets zeker weten? Vroeger dacht men dat alle zwanen wit waren, tot men een zwarte zwaan tegenkwam. Zou hetzelfde niet kunnen gebeuren met dingen waarvan we op dit moment zeker zijn?

Al de bovenstaande vragen kunnen "filosofisch" worden genoemd. Filosofie kan dus over heel veel verschillende onderwerpen gaan. Filosofie onderscheidt zich namelijk niet door een bepaalde inhoud, maar door een bepaalde manier van denken. Filosofen stellen kritische vragen over dingen

waarover mensen normaal gesproken geen vragen stellen. Waar de meeste mensen een punt plaatsen, plaatst de filosoof een vraagteken. Je kan dus eigenlijk overal over filosoferen, zolang je maar probeert om kritische vraagtekens te plaatsen.

CULTURELE KUNSTZINNIGE VORMING (CKV)

Culturele en Kunstzinnige Vorming gaat over beeldende kunst, muziek, dans, theater, film, en literatuur. Voor dit vak ga je bijvoorbeeld naar tentoonstellingen, concerten en voorstellingen. En bespreken vooral wat een schilderij, een film of een voorstelling met jou doet. Het is meer een ervaringsvak dan een leervak, waarbij wij ons tot doel stellen je horizon te verbreden. Van je culturele activiteiten leg je een kunstdossier aan. Je maakt ook opdrachten, waarbij je laat zien dat je alle kennis ook kunt verwerken en dat je zelf ook over enige creativiteit beschikt.

KUNST

Ben je nieuwsgierig, ondernemend en onderzoekend? Kies dan voor een kunstvak en verleg je creatieve grenzen!

Het keuzevak Kunst (je kiest Drama/Beeldend/Muziek) bestaat uit een theoretisch en een praktisch deel. Het theoretische gedeelte wordt Kunst Algemeen genoemd en het praktische gedeelte heet Kunst Drama/Beeldend/Muziek). De cijfers die je voor beide onderdelen krijgt, vormen samen het schoolexamen. Voor Kunst (Algemeen) bestaat er naast het schoolexamen ook een centraal examen.

Het praktijkgedeelte bestaat uit Drama/Beeldend/Muziek. Dit gedeelte bestaat uit praktijktoetsen waarin je opdrachten doet. Je speelt bijvoorbeeld een scene of schrijft een monoloog bij Drama. Of je maakt een beeldend werk vanuit een thema bij Beeldend. Of je maakt samen met je klas een muziekstuk bij Muziek.

Kunst algemeen is een theoretisch vak, waarbij je veel leert over de geschiedenis van muziek, beeldende vorming en drama. Veel aandacht wordt daarbij besteed aan het begrijpen hoe verschillende kunststromingen, danssoorten en muziekstijlen zijn ontstaan. De samenhang tussen de vier kunstdisciplines wordt duidelijk gemaakt door deze in hun historische context te plaatsen. Om je goed in te kunnen leven in de diverse periodes leggen we regelmatig verband met de kunst van vandaag.

BEWEGEN, SPORT EN MAATSCHAPPIJ (BSM)

Wil je straks naar de Academie voor Lichamelijke opvoeding? Ga je misschien in de gezondheidszorg werken? Word je fysiotherapeut of bewegingstherapeut? Is een studie sportmanagement of bewegingswetenschappen iets voor jou? Of vind je het gewoon alleen maar erg plezierig om met sport en alles wat daar mee te maken heeft bezig te zijn en zou je je er best wat verder in willen verdiepen? In al die gevallen is het keuzevak BSM in het vrije deel van de tweede fase echt iets voor jou!

Je hoeft geen topsporter te zijn om mee te kunnen doen, maar het is wel belangrijk dat je geïnteresseerd bent in sport en bewegen en vooral ook in de achtergronden ervan. Ook moet je het leuk vinden bewegingssituaties te bedenken en ga je de rol van coach, instructeur, scheidsrechter, observator of organisator vervullen.

LICHAMELIJKE OPVOEDING (LO)

LO voor iedereen!

Het vak lichamelijke opvoeding maakt onderdeel uit van het gemeenschappelijk deel van de bovenbouw en is dus voor alle leerlingen verplicht. Het gaat er nog steeds om dat je bezig bent met veel bewegen binnen verschillende domeinen. In de bovenbouw wordt er van je verwacht dat je zelfstandig je bewegingsactiviteit kiest en bewegingssituatie kan maken en regelen.

Praktijkgerichte programma's

In het praktijkgericht programma gaan leerlingen aan de slag met levensechte opdrachten binnen en buiten de school. Hierin proeven leerlingen aan de praktijk en ontwikkelen kennis én vaardigheden die ze nodig hebben in het vervolgonderwijs en hun loopbaan.

De wereld om ons heen verandert snel. Sinds de invoering van de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling heeft ieder land de verplichting een positieve bijdrage te leveren aan de zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. De agenda roept alle landen – overheid, bedrijven, kennisinstellingen en burgers – op bij te dragen aan het behalen van de doelen in 2030. In de kern richten de doelen zich op het verminderen van ongelijkheid en het beschermen van de planeet tegen klimaatverandering.

PGP – MAATSCHAPPIJ

In het pgp-M maken leerlingen kennis met een aantal duurzame ontwikkelingsdoelen, om bij te kunnen dragen aan een duurzamer, eerlijker en rechtvaardiger wereld in 2030. De verbinding van (een van de) duurzame ontwikkelingsdoelen met praktische en realistische activiteiten, vraagt van leerlingen zich te verdiepen in wereldwijde vraagstukken en oplossingsrichtingen te onderzoeken die een positieve bijdrage kunnen leveren aan een gezonde planeet en de mensen die erop leven.

PGP – TECHNOLOGIE

In het pgp-T maken leerlingen kennis met een aantal duurzame ontwikkelingsdoelen als opstap naar een duurzamer, eerlijker en rechtvaardiger wereld in 2030. De verbinding van (een van de) duurzame ontwikkelingsdoelen met praktische en realistische activiteiten, vraagt leerlingen zich te verdiepen in mondiale vraagstukken en oplossingsrichtingen te onderzoeken die een positieve bijdrage kunnen leveren aan een gezonde planeet en de mensen die erop leven. Om de uitdagingen van de toekomst voor onze samenleving het hoofd te bieden, zijn meer innovatieve technologische oplossingen nodig, die vanuit meerdere invalshoeken benaderd worden. Dit vraagt om mensen die innovatieve oplossingen of toepassingen kunnen bedenken en op een artistieke wijze kunnen visualiseren.

Overzicht profielkeuze havo

Profielen havo 4

Uit ieder vakje één vak kiezen (als er een keuze is). Een vak kan maar één keer gekozen worden.

Natuur en Techniek	Natuur en Gezondheid	Economie en Maatschappij	Cultuur en Maatschappij
Gemeenschappelijk deel			
• Nederlands • Engels • Lichamelijke opvoeding • CKV • Maatschappijleer • Rekenen (a)			
Verplichte profielvakken: uit ieder vakje één keuze maken (als er een keuze is)			
Wiskunde B	○ Wiskunde B ○ Wiskunde A	○ Wiskunde A ○ Wiskunde B	Geschiedenis
Natuurkunde	Scheikunde	Economie	○ Frans (t&l) ○ Duits (t&l) ○ Spaans (t&l)
Scheikunde	Biologie	Geschiedenis	
Profielkeuzevak: uit ieder vakje één keuze maken (als er een keuze is)			
1 vak kiezen	1 vak kiezen	1 vak kiezen	1 maatschappijvak kiezen
○ Biologie ○ Wiskunde D ○ Informatica ○ NLT (b) ○ PGP Technologie	○ Aardrijkskunde ○ Natuurkunde ○ NLT (b) ○ PGP Technologie	○ Bedrijfseconomie ○ Aardrijkskunde ○ MAW ○ PGP Maatschappij MVT (c): ○ Frans (t&l) ○ Duits (t&l) ○ Spaans (t&l)	○ Aardrijkskunde ○ Economie ○ MAW ○ PGP Maatschappij
			1 cultuurvak kiezen
			○ Filosofie MVT (c): ○ Frans (t&l) ○ Duits (t&l) ○ Spaans (t&l) Kunstvakken (e) ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans
Vrije deel (1 vak)			

○ Biologie ○ Wiskunde D (d) ○ Aardrijkskunde ○ Economie ○ BSM ○ Bedrijfseconomie ○ Informatica ○ Filosofie ○ NLT (b) MVT (c): ○ Frans (t&l) ○ Duits (t&l) ○ Spaans (t&l) Kunstvakken (e) ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans	○ Economie ○ Aardrijkskunde ○ Natuurkunde ○ BSM ○ Wiskunde D (d) ○ Bedrijfseconomie ○ Informatica ○ Filosofie ○ NLT (b) MVT (c): ○ Frans (t&l) ○ Duits (t&l) ○ Spaans (t&l) Kunstvakken (e) ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans	○ Wiskunde D (d) ○ Aardrijkskunde ○ MAW ○ BSM ○ Bedrijfseconomie ○ Informatica ○ Filosofie Kunstvakken (e) ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst Dans MVT (c): ○ Frans (t&l) ○ Duits (t&l) ○ Spaans (t&l)	○ Aardrijkskunde ○ Economie ○ MAW ○ BSM ○ Bedrijfseconomie ○ Informatica ○ Filosofie ○ Wiskunde A Kunstvakken (e) ○ Kunst beeldend ○ Kunst drama ○ Kunst muziek ○ Kunst Dans MVT (c): ○ Frans (t&l) ○ Duits (t&l) ○ Spaans (t&l)
Extra vakken			
Extra MVT (f): ○ Turks ○ Arabisch ○ Russisch ○ Italiaans Extra vak (g): ○ MAW ○ Geschiedenis	Extra MVT (f): ○ Turks ○ Arabisch ○ Russisch ○ Italiaans Extra vak (g): ○ MAW ○ Geschiedenis	Extra MVT (f): ○ Turks ○ Arabisch ○ Russisch ○ Italiaans Extra vak (g): ○ Scheikunde ○ Natuurkunde ○ Biologie	Extra MVT (f): ○ Turks ○ Arabisch ○ Russisch ○ Italiaans Extra vak (g): ○ Scheikunde ○ Natuurkunde ○ Biologie

- (a) Rekenen alleen voor leerlingen met het profiel Cultuur en Maatschappij zonder wiskunde A.
- (b) NLT wordt uitsluitend bij de profielen N&T en N&G aangeboden vanwege de vakken biologie en scheikunde.
- (c) Alleen de taal kiezen die in havo 3 is gevolgd (uitzondering voor leerlingen die vanuit de ISK of als zij-instromer instromen).
- (d) Wiskunde D kan alleen in combinatie met wiskunde B worden gekozen.
- (e) Kunstvakken: er kan uitsluitend 1 kunstvak worden gekozen.
- (f) MVT: Turks, Arabisch, Russisch, Italiaans (t&l = taal & literatuur: afsluiten met een CE of e = elementair: alleen schoolexamen) – alleen toegankelijk voor native speakers en er worden geen fysieke lessen gegeven.
- (g) Volgende vakken zijn alleen mogelijk als extra vak binnen dit profiel. Fysieke lessen alleen mogelijk indien roostertechnisch haalbaar is.

Docent adviesformulier profiel- en vak keuze

Naam leerling: _____

Klas: _____

Naam docent: _____

Vak: _____

Datum: _____

Cijfer: _____

Studiehouding	Wel	Niet	Twijfel
Is geïnteresseerd in het vak.			
Heeft cijfers te danken aan inzet.			
Heeft doorzettingsvermogen.			
Studievaardigheden	Wel	Niet	Twijfel
Kan zelfstandig werken.			
Kan werkzaamheden op termijn plannen.			
Kan reflecteren op de eigen prestaties.			
RTTI	O	V	G
Beheersing Reproductievragen.			
Beheersing toepassingsvragen.			
Beheersing Inzicht- & Innovatievragen.			

Verslag van het adviesgesprek met de docent (door docent)

Eindadvies: *positief/twijfel/negatief*

Datum:
